

Sammanfattning

Sverige är en liten öppen ekonomi med stor handel och därmed stark koppling till globala marknader. Exporten utgör hela 54 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) och importen utgör nästan 50 procent. Ett högt exportvärde är av betydelse då det kan betala för import av andra varor och tjänster. Det är även av betydelse vilka länder vi exporterar till, inte minst visar den senaste tidens upptrappade handelskrig detta. I den här rapporten analyseras svensk basindustris export; hur stor den är, vart den går, om och hur handelsströmmar har ändrats över tid och vilka skillnader det finns mellan branscherna inom basindustrin.¹

Basindustrin utgörs här av branschen för massa och papper, gruv-, stål- och metallindustrin samt industrin för andra icke-metalliska mineralprodukter. Basindustrins fokus ligger primärt på hantering av råvaror och grundläggande förädling. Sverige har god tillgång på skog då närmare 70 procent av landets yta är täckt av skog. Sverige är även rikt på olika mineraler, såsom järnmalm, koppar och sällsynta jordartsmetaller, som är avgörande för tillverkning av exempelvis elektronik, batterier och andra högteknologiska produkter. Den globala efterfrågan på basindustrins produkter är hög, på senare tid drivet bland annat av teknologiska framsteg och övergången till förnyelsebara energikällor. Utvecklingen har varit gynnsam för basindustrin och Sverige som land. Av basindustrins totala produktion går cirka 90 procent på export. Basindustrins export uppgick till ett värde av cirka 380 miljarder kronor 2024, vilket är drygt 18 procent av svensk varuexport. Mellan 2011–2024 växte exportvärdet med 45 procent.

Skogsindustrin är den bransch som har det största exportvärdet i basindustrin. 2024 exporterades produkter till ett värde av 184 miljarder kronor. Därefter följer stål- och metallindustrin vars exportvärde uppgick till 148 miljarder kronor. Exportvärdet är betydligt lägre inom gruvindustrin och industrin för andra icke-metalliska mineralprodukter. Värdet av dessa industriers export uppgick till cirka 37 respektive knappt 12 miljarder kronor 2024.

Geografisk närhet till Sverige och stabila handelsrelationer spelar roll för vilka basindustrin exporterar till, liksom ett lands industristruktur. Så mycket som 54 procent av exporten går till EU-27 och det största exportlandet är Tyskland. Hela 15 procent av exporten går dit, till ett värde av cirka 57 miljarder kronor 2024. Tyskland är en stark industrination med bland annat en omfattande maskin-, metall- och fordonsindustri vilket har medfört en hög efterfrågan på svenska stål- och metallprodukter. Andelen export till Tyskland har dock minskat sedan 2017 i de flesta och de stora delarna av basindustrin, vilket sannolikt beror på en jämförelsevis svag ekonomisk utveckling i tysk ekonomi och tillverkningsindustri drivet av strukturella utmaningar.

Näst störst exportland är Storbritannien vars andel utgör 8,6 procent med ett exportvärde på cirka 33 miljarder kronor. Därefter följer Norge (6 procent och 23 miljarder kronor), Finland (5,6 procent och 21 miljarder kronor) och USA (5,4 procent och 20,5 miljarder kronor). Förutom USA har dessa länders andelar legat hyfsat stabilt sedan 2011. USA har över tid blivit en allt större handelspartner, främst för skogsindustrin. Cirka 6,3 procent (11,5 miljarder kronor) av skogsindustrins export gick dit 2024, att jämföra med knappt en procent 2011 (1,2 miljarder kronor). Den ökade exporten till USA har drivits av ett behov av nya handelspartners då deras stora exportör Kanada har fått svårare att möta en stigande efterfrågan på träprodukter på grund av skogsbränder och insektsangrepp. En svag krona har dessutom gjort det fördelaktigt för amerikanerna att importera högkvalitativa skogsprodukter från Sverige.

Spelplanen för global handel har dock under 2025 ändrats, exakt hur stora förändringarna blir är dock i dagsläget oklart. I mitten av mars i år införde USA återigen 25-procentiga tullar på all import av stål och aluminium. Den 2 april presenterades tullar som ska gälla för all import till USA, det handlade om tilläggstullar

¹ Handelsdata från Statistiska centralbyrån (SCB) används i analysen.

på minst 10 procent upp till tilläggstullar på över 50 procent. EU och Sverige får tilläggstullar på 20 procent. Det finns vissa varor som inte berörs av detta, exempelvis trä och vissa trävaror, vilket så klart är positivt för skogsnäringen.

För ett exportberoende land som Sverige är ett nytt handelskrig mellan USA och andra länder dåliga nyheter. Införandet av tullar medför att komparativa fördelar inte längre kan verka fullt ut, den fria marknaden sätts ur spel. Därmed uppkommer en ineffektiv resursallokering vilket bromsar tillväxt i produktiviteten och leder till en svagare ekonomisk utveckling. Tullar fungerar dessutom som en form av skatt på importerade varor, vilket medför stigande priser och lägre produktion. I dagsläget är det oklart var det påbörjade handelskriget landar vilket medför en allmänt hög osäkerhet. Ökad osäkerhet gör att den ekonomiska tillväxten dämpas via en minskad efterfrågan vilket innebär att även pristrycket dämpas. Efterfrågan på basindustrins produkter kan alltså väntas hållas tillbaka av handelskriget via olika kanaler.

Osäkerheten är som sagt stor och det är möjligt att ett fullskaligt handelskrig går att undvika. Det är viktigt i detta läge att Sverige fortsätter att verka för fri handel och fri konkurrens som är grunden för en god global ekonomisk utveckling, bland annat genom nya frihandelsavtal med flera länder.

Komparativa fördelar, tullar och handel

Sverige är en liten öppen ekonomi beroende utav handel med omvärlden. Om global handel är fri och öppen styr komparativa fördelar var produktionen läggs geografiskt, det vill säga produktionen förläggs där det är som effektivast att producera. Det finns samtidigt inte ett egenvärde i att exportera varor, utan värdet ligger i att kunna betala sina importkostnader för varor och tjänster vi inte kan producera själva eller producera till ett relativt billigt pris. Sverige har en rik tillgång till exempelvis skog och järnmalm som kan nyttjas på den globala marknaden. Vid utrikeshandel kommer relativpriser att förändras på dessa varor, då efterfrågan från konsumenter i andra länder påverkar priserna. Därav produceras mer av varor och tjänster i det land som har en komparativ fördel i att producera en viss produkt. Dessa intäkter kan sedan betala import av varor och tjänster som ett land har komparativa nackdelar i att producera.²

En viktig faktor är vilka stordriftsfördelar som kan nyttjas. Med stordriftsfördelar avses att produktionen kan samlas till ett eller ett fåtal ställen så att produktionen blir billigare och effektivare. En ökad konkurrens på världsmarknaden driver stordriftsfördelar där företag blir mer konkurrenskraftiga i sin produktion genom att hitta nya kostnadseffektiva sätt att producera sina varor. Här är det viktigt att Sverige, som är en liten öppen ekonomi, kombinerar sina komparativa fördelar relativt andra länder då vi har rikligt med skog och järnmalm, med att nyttja stordriftsfördelar som gör basindustrin konkurrenskraftigt.

² Se rapport från svenskt näringsliv [Den internationella handelns betydelse för Sverige](#).

Totala exportvärden

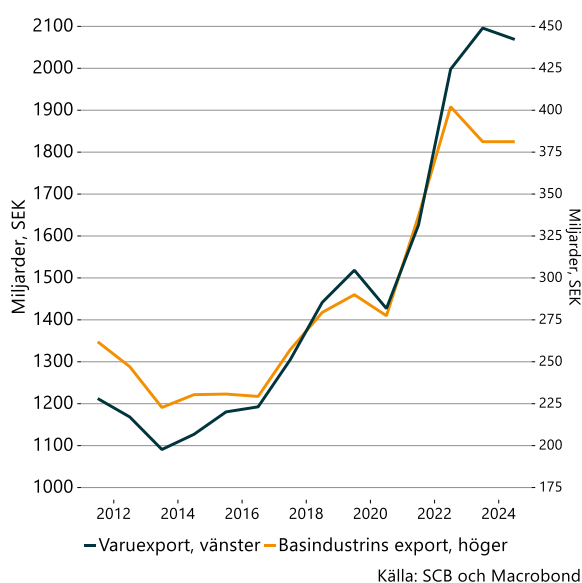
Basindustrins export stor

Basindustrins fokus ligger primärt på hantering av råvaror och grundläggande förädling vilket skiljer den från tillverkningsindustrin, som använder basindustrins produkter som insatsvaror för mer förädlad produktion. Teknisk utveckling har dock medfört att gränserna mellan tillverkningsindustrin och basindustrin, liksom gränsdragningen mellan varu- och tjänstesektorn, alltmer suddats ut. Många uppgifter inom basindustrin är beroende av tjänstebaserad kompetens och det förekommer att till exempel pappersbruk integrerar tillverkning av produkter med högre förädlingsvärde.

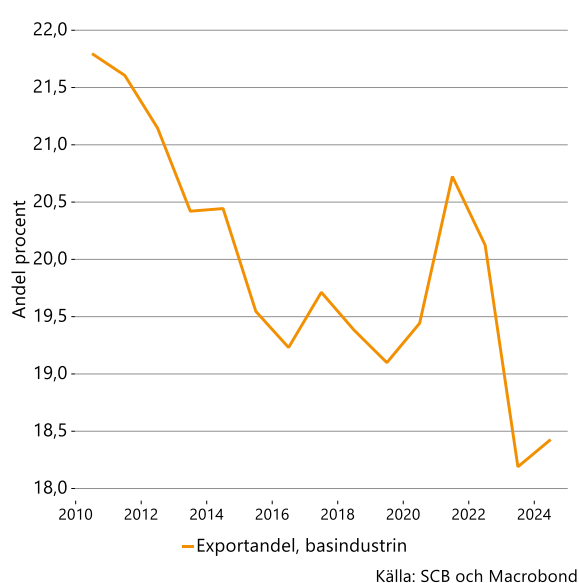
Bruttoexporten enligt SPIN cirka 380 miljarder

Det mesta av det som basindustrin producerar går på export och industrin är en stor exportör i Sverige. Enligt SPIN-statistiken (Standard för svensk produktindelning efter näringsgren) uppgick exportens bruttovärde 2024 till cirka 380 miljarder kronor (se *Figur 1*). Detta motsvarar drygt 18 procent av varuexporten, vilket är en nedgång sedan 2011 då andelen var nästan 22 procent. Basindustrins export har dock ökat med hela 119 miljarder, eller 45 procent, sedan 2011. Men total varuexport har ökat mer, värdet har ökat med 860 miljarder eller 71 procent.

Figur 1: Stigande export

Figur 2: Men lägre exportandel

Exportens förädlingsvärde enligt Input/output statistiken är cirka 230 miljarder

Det går även att analysera exportvärden utifrån SCB:s input-output-statistik (I/O-data), dessa data finns till 2022. Denna statistik visar exportens förädlingsvärde i stället för dess bruttovärde. Förädlingsvärdet är det exportvärde som skapas i industrin efter att kostnaderna för insatsvaror som använts i produktionen räknats bort från bruttovärdet. Detta mått ger alltså en bättre bild av vilka branschers produktion och export som skapar mest värde i ett land.

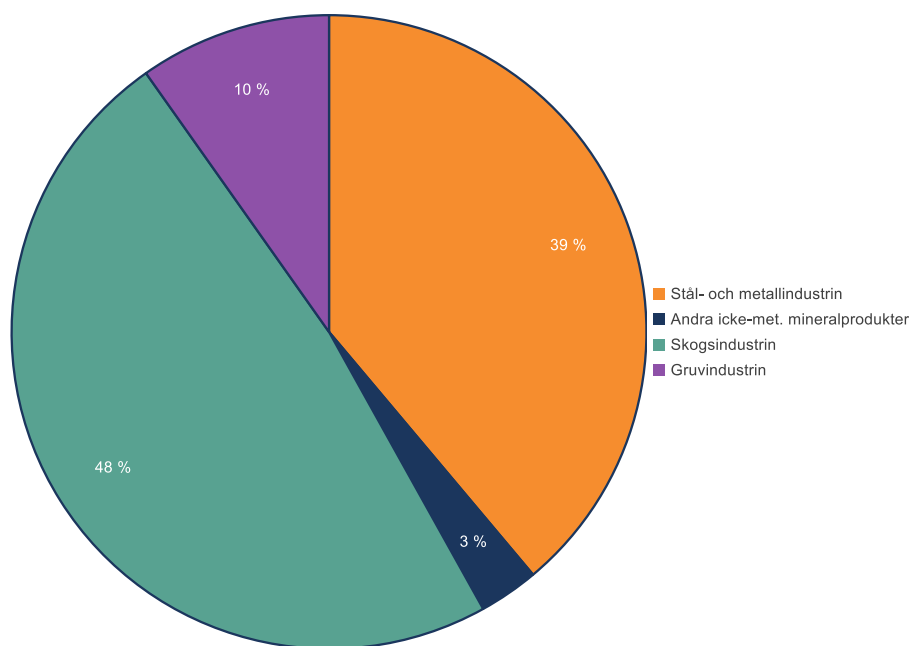
En annan fördel med I/O-statistiken är att den inkluderar både det direkta exportvärde som skapas vid försäljning till slutkund och det indirekta exportvärde som skapas hos underleverantörer.³ I/O-data täcker alltså det sammantagna värdet i en produkts hela leveranskedja. Detta är inte fallet i SPIN-data, där fokus enbart är på det värde som skapas i en enskild bransch. Om exempelvis ett externt transportföretag levererar timmer till ett sågverk räknas det värde som skapas i transportföretaget med i skogsnäringens totala produktionsvärde i I/O-statistiken. Det är inte fallet i annan statistik. Hade sågverket haft egna långtradare hade värdet automatiskt hamnat på sågverksindustrin. I/O-data säkerställer därmed att statistiken fångar en produkts sammantagna produktionsvärde, inte i vilken utsträckning företag väljer att göra allt i egen regi eller väljer att använda underleverantörer.

Enligt I/O-data exporterade basindustrin till ett förädlingsvärde av ungefär 233 miljarder kronor 2022, vilket motsvarar 14 procent av total export. Ett exakt mått på basindustrins andel av total export enligt SPIN-statistiken finns inte, men ungefärliga siffror tyder på att andelen uppgår till cirka 12,4 procent, alltså något mindre än vad som följer av I/O-statistiken. Enligt I/O-statistiken går hela 90 procent av basindustrins förädlingsvärde på export.

Skogsindustrins export är störst

Skogsindustrin har störst export av basindustrins branscher. Deras andel var 48 procent 2024 och deras export uppgick till totalt 184 miljarder kronor. Stål- och metallindustrin har näst störst export, deras andel är 39 procent. De exporterar till ett värde av 148 miljarder kronor. Gruvindustrins andel är 10 procent medan industrin för andra icke-metalliska mineralprodukters andel är resterande 3 procent (se *Figur 3*). Branschernas export uppgår till 37 respektive 12 miljarder kronor.

Figur 3: Skogsindustrin står för nästan hälften av exporten, 2024

Källa: SCB och Macrobond

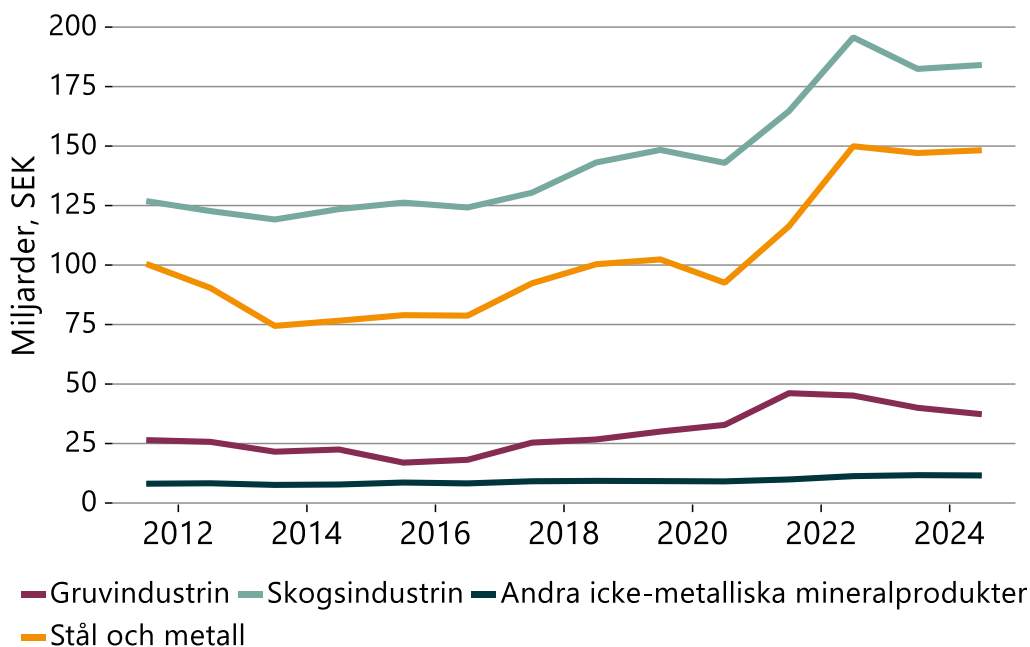
³ För en genomgång av hur input/output-statistiken är uppbyggd, se skogsnäringens betydelse för välfärden [Skogsnaringen-2025-jan_FINAL.pdf](#).

Exportvärdet som högst 2022

Sedan 2011 har basindustrins export alltså ökat med 119 miljarder (se *Figur 1*). Exporten ökade i basindustrins alla branscher mellan 2011 och 2024 (se *Figur 4*). Skogsindustrins export steg under perioden från 127 miljarder till 184 miljarder kronor (45 procent) och stål- och metallindustrins export steg från 100 miljarder till 148 miljarder kronor (48 procent). Exportvärdena inom gruvindustrin och industrin för andra icke-metalliska mineralprodukter räknat i miljarder är alltså relativt låga, men procentuellt har deras export ökat i linje med de två större exportbranscherna. Gruvindustrins export steg från 26,4 miljarder till 37,3 miljarder kronor (41 procent) och andra icke-metalliska mineralprodukter steg från 8,1 miljarder till 11,6 miljarder kronor (43 procent) mellan 2011–2024. Andelarna har därmed varit konstanta under perioden.

Den största värdeökningen för basindustrins export skedde mellan 2020–2022 då exporten steg från 277 till 402 miljarder kronor, en ökning med 45 procent. Uppgången drevs bland annat av en expansiv ekonomisk politik under pandemin och ett ökat hemmafokus och hemmabyggnad under nedstängningarna. Exportvärdet steg även till följd av att kronan sammantaget föll med 10 procent mot dollarn mellan 2020 och 2022, och att världsmarknadspriserna steg.⁴ Exporten minskade sedan 2023 och låg kvar på en samma nivå 2024. Snabbt stigande inflation och räntor samt därefter en försvagad konjunktur bidrog till nedgången. Fallet i basindustrins samlade exportvärde efter 2022 drevs av ett minskat exportvärde i skogsindustrin och gruvindustrin (se *Figur 4*).

Figur 4: Exportutvecklingen i basindustrins branscher

Källa: SCB och Macrobond

⁴ En stor del av basindustrins varor prissätts i framförallt dollar men även i euro.

Exportmarknader

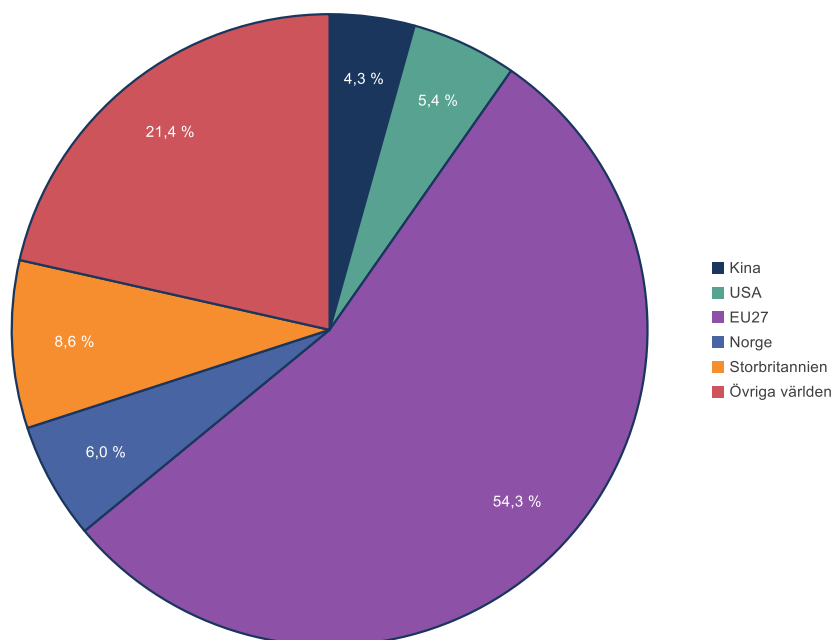
Basindustrins export går främst till EU-27

Vilka länder är det då som basindustrin exporterar till och skiljer sig detta åt mellan branscherna? Initialt kan det konstateras att mer än hälften av basindustrins export går till EU-27 (54 procent). Vidare är Tyskland Sveriges och basindustrins största exportland, med ett exportvärde på 57,1 miljarder kronor och en exportandel på 15,0 procent 2024.

Det är ett relativt stort hopp till land nummer två, som är Storbritannien och vars andel är 8,6 procent med ett exportvärde på 32,7 miljarder kronor (se *Figur 5*). Därefter ligger exportländerna relativt nära varandra i storlek. Norge kommer på tredje plats (23 miljarder kronor, 6,0 procent) därefter följer Finland (21 miljarder kronor, 5,6 procent) och USA (20,5 miljarder kronor, 5,4 procent). Det är intressant att notera att drygt 20 procent av exporten går till andra länder. En bred bas för exporten är av stort värde vid olika och ändrade ekonomiska förutsättningarna i enskilda exportländer. Exporten kan då styras till länder där efterfrågan utvecklas mest gynnsamt. I *Appendix* finns *Tabell 2* och *3* där de 20 största exportländerna 2024 rangordnats.

Siffrorna tyder på att geografisk närhet till Sverige och stabila handelsrelationer spelar roll för vilka vi exporterar till, liksom industristrukturen. Exempelvis är Tyskland en stark industrination med en omfattande maskin-, metall- och fordonsindustri vilket har medfört en hög efterfrågan på svenska stål- och metallprodukter.

Figur 5: Basindustrins geografiska export 2024

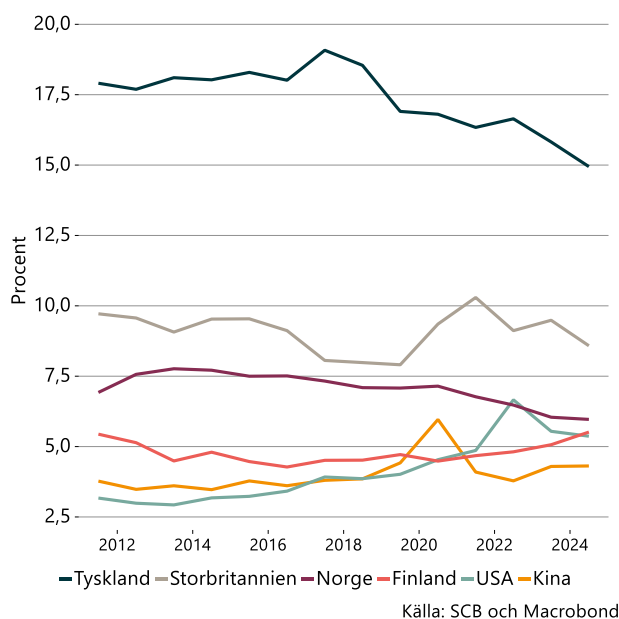
Källa: SCB och Macrobond

Andelen export till Tyskland har minskat med fyra procentenheter

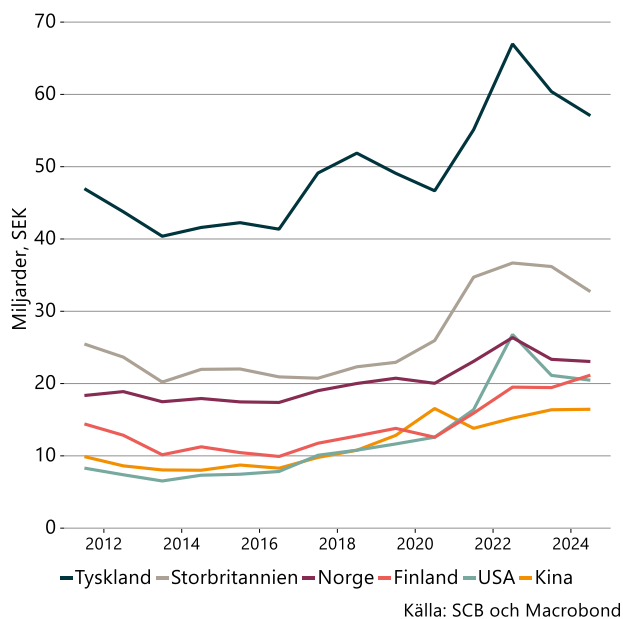
Figur 6 och *Figur 7* illustrerar hur basindustrins exportandel och exportvärde utvecklats över tid för de fem största handelspartnerna inklusive Kina som är basindustrins åttonde största handelspartner. *Figur 7* visar att exportvärdena till alla sex exportländer steg mellan 2011 och 2024. En del exportvärden backade dock mellan 2022 och 2024 drivet av en svagare ekonomisk utveckling.

Figur 6 visar att exportandelen till Tyskland gradvis har minskat sedan toppen 2017, då andelen uppgick till cirka 19 procent. Mer om det nedan i avsnittet om Tyskland. Andelen export till USA är relativt liten men har däremot ökat över tid, till drygt 5 procent från drygt 3 procent. I övrigt är andelarna relativt konstanta.

Figur 6: Andel export till de största exportländerna

Figur 7: Exportvärden

Tyskland största exportlandet för de största branscherna

Hur ser då exportmönstret ut i de olika branscherna? Inte helt oväntat är EU-27 den största exportmarknaden för alla basindustrins branscher. Vidare är Tyskland det land dit de tre stora branscherna levererar merparten av sin export (se *Tabell 1*).

Skogsindustrin och stål- och metallindustrin har dessutom en omfattande export till Storbritannien och Norge. Skogsindustrin skickar 10,7 procent av sin export till Storbritannien och 7,2 procent till Norge, motsvarande siffror för stål- och metallindustrin är 7,8 och 3,9 procent.

Finland som har mycket egen skog är inte en stor exportmarknad för skogsindustrin av naturliga skäl. För övriga branscher är dock Finland en viktig exportmarknad, speciellt för gruvindustrin. Cirka 18 procent av exporten gick till Finland 2024. Ett annat stort exportland för gruvindustrin 2024 var Saudiarabien med en andel på 7,5 procent, till Mellanöstern låg andelen på 20,3 procent.

Exporten till USA varierar mellan branscherna. Gruvindustrin har ingen direkt export dit. Skogsindustrin är den bransch som har störst andel export till USA, exporten uppgick till 11,5 miljarder 2024 vilket motsvarar en andel på drygt 6 procent, mer om detta nedan. Andelen export till Kina är däremot överlag relativt liten, den uppgår till mellan 2,5 och 5 procent.

Tabell 1: Exporten i basindustrins branscher, procent

Skogsindustrin	Andel av exporten 2024	Förändrat exportvärde 2011 – 2024	Stål- och metallindustrin	Andel av exporten 2024	Förändrat exportvärde 2011 - 2024
EU-27	51,9	31,9	EU-27	55,6	52,9
Tyskland	13,6	13,6	Tyskland	15,7	29,6
Kina	4,7	122	Kina	4,4	53,6
USA	6,3	874	USA	5,5	21,2
Storbritannien	10,7	38	Storbritannien	7,8	31,2
Norge	7,2	24,5	Norge	3,9	20,5
Övriga världen	19,2	45,5	Övriga världen	22,8	53,4
Gruvindustrin			Andra icke-metalliska mineralprodukter		
EU-27	62,2	56,8	EU-27	52,8	57,9
Tyskland	20,6	20,5	Tyskland	9,5	70,1
Kina	2,4	- 42,5	Kina	2,6	178
USA	0,6	154	USA	5,2	78,5
Storbritannien	2,9	- 49	Storbritannien	3,4	34,3
Norge	2,7	174	Norge	24,1	17,6
Övriga världen	29,2	46,3	Övriga världen	11,9	19,8

En del små marknader har vuxit procentuellt mycket

De flesta branscherna har ökat sin export i miljarder kronor till de stora exportländerna mellan 2011 och 2024 (se *Tabell 1* och *Figur 18–21* i appendix). Den procentuella ökningen av exportvärdet är som störst i de länder där exporten var relativt liten 2011. Trots kraftig uppgång är exportvärdena dock fortsatt relativt små 2024.

Andelarna har däremot ändrats för de olika branscherna. Exempelvis har en allt större andel av skogsindustrins export gått till USA, andelen har ökat från knappt 1 procent till 6,3 procent 2024. Även deras export till Kina har ökat tydligt både i miljarder och som andelen av totalen – andelen 2011 var cirka 3 procent och andelen 2024 var drygt 6 procent.

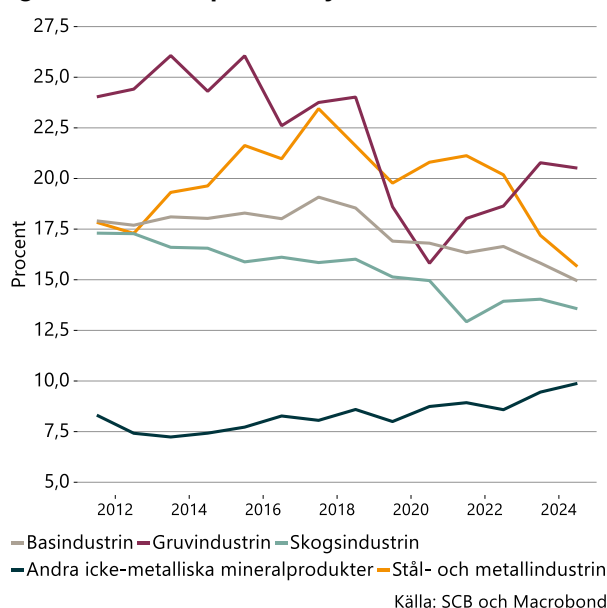
Tyskland basindustrins viktigaste handelspartner

Tyskland är alltså basindustrins viktigaste handelspartner med ett exportvärde på 57,1 miljarder kronor under 2024 och en andel på 15 procent (se *Figur 6* och *7*). Skogsindustrins exportprodukter genererade 2024 störst exportvärde (25 miljarder kronor), men exportandelen är störst för gruvindustrin (21 procent), (se *Figur 8* samt *9*).

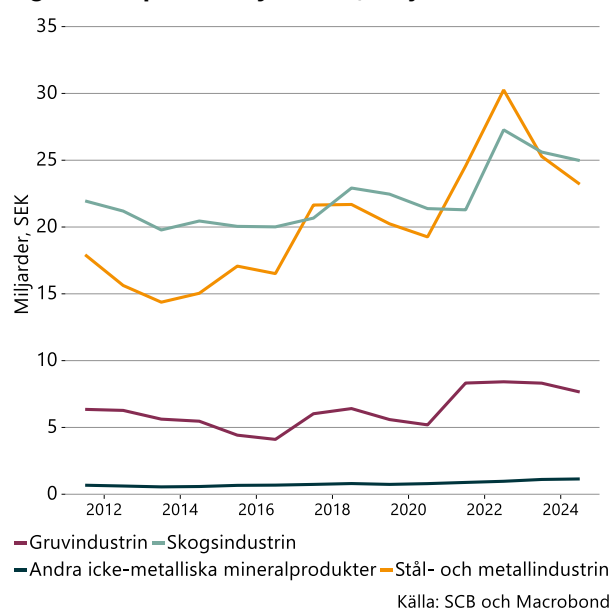
Exporten till Tyskland ökade starkt mellan 2020 och 2022 under coronapandemin, men därefter har det varit en nedgång på 10 miljarder kronor. Stål- och metallsektorns export minskade med cirka 7 miljarder kronor och skogsindustrins med närmare två miljarder kronor under perioden. Nedgången i exporten är delvis generell, driven av svag global konjunktur i spåren av Rysslands invasion av Ukraina, stigande inflation och räntor. Tyskland var dessutom i stor utsträckning beroende av rysk gas, varför de snabbt stigande elpriserna slog relativt hårt på tyska konsumenter och tysk industri. Utveckling i exempelvis tysk teknik- och fordonsindustri var därför mycket svag vilket dämpade efterfrågan på stålindustrins produkter ytterligare.

Strukturella problem i tysk ekonomi i allmänhet och i tillverkningsindustrin i synnerhet kan också förklara att andelen export till Tyskland började falla redan 2017. Fallet i andelen gäller för alla basindustrins branscher förutom industrin för andra icke-metalliska produkter. Tysk BNP har under en längre tid stått och stampat. Både privata och offentliga investeringar i Tyskland har länge varit lägre än i många andra länder, vilket har lett till en eftersatt infrastruktur och att nödvändiga omställningsinvesteringar inom digitalisering, energi och elektrifiering inte gjorts. Den viktiga bilindustrin har haft och har stora omställningsproblem och har mött ökad konkurrens från bland annat Kina som har stimulerat sin industri med stora statsstöd.

Figur 8: Andel export till Tyskland

Figur 9: Export till Tyskland, miljarder

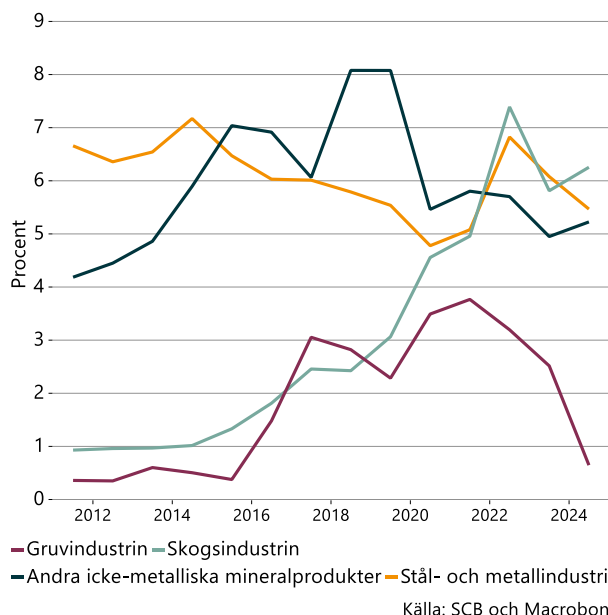

Ökad export till USA

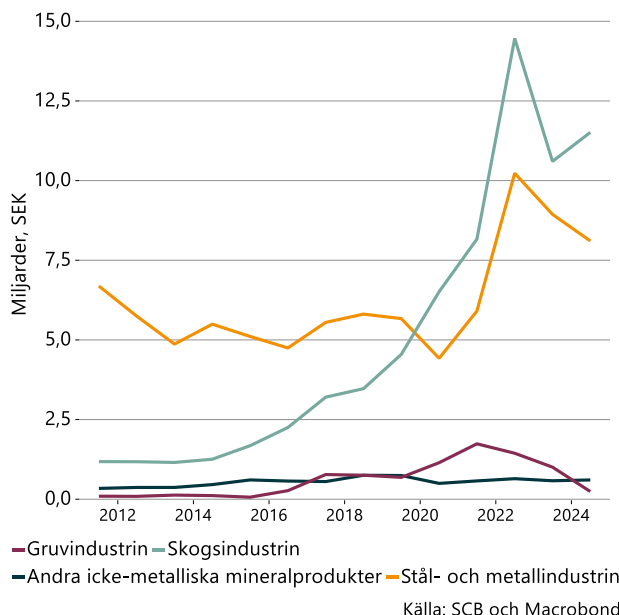
USA är basindustrins femte största exportmarknad. 2024 uppgick värdet av basindustrins export till 20,5 miljarder kronor vilket motsvarar 5,4 procent av basindustrins totala export. Skogsindustrin har störst exportvärde på totalt 11,5 miljarder kronor följt av stål- och metallindustrin på 8,1 miljarder kronor. Det är även skogsindustrin som har störst andel export till USA, drygt sex procent. Därefter kommer stål- och metallindustrin vars exportandel var 5,5 procent 2024. Industrin för andra icke-metalliska mineralprodukter och gruvindustrins exportvärden till USA är jämförelsevis låga.

Mellan 2011 och 2024 steg sammantaget skogsindustrins exportandel till USA medan andelen för stål- och metallindustrin samt industrin för andra icke-metalliska mineralprodukter legat relativt stabil. Gruvindustrins exportandelar steg fram till 2022 men föll sedan kraftigt och uppgick 2024 till 0,6 procent, exportvärdet utvecklades dock relativt stabilt.

Figur 10: Exportandel till USA

Figur 11: Exportvärde till USA

Även exportvärdena till USA har stigit över tid, framförallt skogsindustrins. Ökningen mellan 2020 och 2022 drevs av en expansiv politik, nedstängningar, stigande priser på skogs- och stålprodukter och av att kronan försvagades mot dollarn. 2023 och 2024 föll sedan exportvärdena tillbaka. Bland annat dämpades efterfrågan på grund av ett sämre omvärldsläge och stigande inflation samt räntor.

Ökningen av exporten av skogsprodukter sedan 2011 har dessutom påverkats av att USA haft behov av nya handelspartners. USA har länge importerat stora mängder skogsprodukter från Kanada. Under lång tid har dock Kanada varit drabbade av skogsbränder och insektsangrepp vilket minskat deras möjlighet att exportera. Samtidigt har efterfrågan på träprodukter ökat. En svag krona har dessutom gjort det fördelaktigt för amerikanerna att importera högkvalitativa skogsprodukter från Sverige.

Handelskrig och tullar dåligt för små exportberoende länder

Donald Trump är nu åter president i USA, vilket så här långt är dåliga besked för global handel. Redan under förra mandatperioden startades ett handelskrig med Kina och Europa. Till exempel infördes 25-procentiga tullar på stål och aluminium från Europa. Efter förhandlingar togs dock tullarna bort 2021 och ersattes med ett kvotsystem. Undantag har också gjorts för specialstål.⁵

I diagrammen nedan visas utvecklingen av exporten av stål och aluminium till USA. Exporten av aluminium är relativt liten. Exporten av stål är större både i miljarder kronor räknat och som andel av total export av stål respektive aluminium. Mellan 2018 och 2020 minskade stålexporten med lite mer än en miljard, eller med 31,7 procent. Ett stort fall procentuellt, men inte allt för stort fall mätt i miljarder. Det är möjligt att nedgången är ett resultat av tullarna men sannolikt påverkade även coronakrisen 2020 utvecklingen.

I mitten av mars i år införde USA återigen 25-procentiga tullar på all import av stål och aluminium. Den 2 april presenterades tullar som ska gälla för all import till USA, det handlade om tilläggstullar på minst 10 procent

⁵ Då tullarna på kinesisk export riskerade att öka exporten av subventionerat stål från Kina till Europa införde EU 2018 skyddsåtgärder för export av vissa typer av stålprodukter till EU, dessa gäller nu till juni 2026.

upp till tilläggstullar på över 50 procent. EU och Sverige får tilläggstullar på 20 procent. Det finns vissa varor som inte berörs av detta och ett sådant fall är trä och vissa trävaror, vilket så klart är positivt för Skogsnäringen.⁶

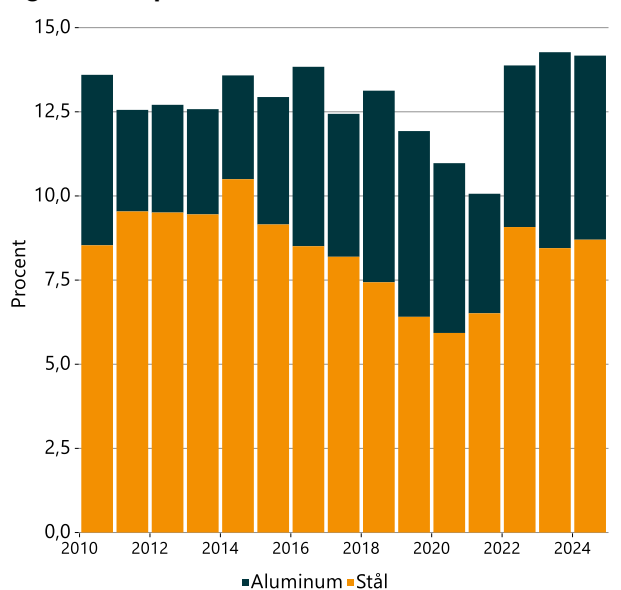
För ett exportberoende land som Sverige är ett nytt handelskrig mellan USA och andra länder dåliga nyheter. Införandet av tullar medför att komparativa fördelar inte längre kan verka fullt ut, de gör att den fria marknaden sätts ur spel. Därmed uppkommer en ineffektiv resursallokering vilket bromsar tillväxt i produktiviteten och leder till en svagare ekonomisk utveckling. Tullar fungerar dessutom som en form av skatt på importerade varor, vilket medför stigande priser och lägre produktion.

I dagsläget är det dessutom oklart var det påbörjade handelskriget landar vilket medför en allmänt hög osäkerhet. En ökad och hög osäkerhet minskar företagens och hushållens vilja och möjlighet att investera samt att konsumera. Ökad osäkerhet och förväntningar om svagare ekonomisk utveckling kan dessutom slå på tillgångspriser, vilket också skett. Fallande tillgångspriserna dämpar investeringar och konsumtion då tillgångar används som säkerhet vid lån. Ökad osäkerhet kring värderingar i allmänhet medför dessutom att finansiella marknader fungerar sämre eller i värsta fall inte alls vilket också håller tillbaka den ekonomiska utvecklingen. Finanskrisen 2008 är ett exempel där marknaden hade svårt att värdera företags tillgångar och skulder vilket ledde till stora problem med kredit tillgången. Ökad osäkerhet gör att den ekonomiska tillväxten dämpas via en minskad efterfrågan vilket innebär att även pristrycket dämpas.

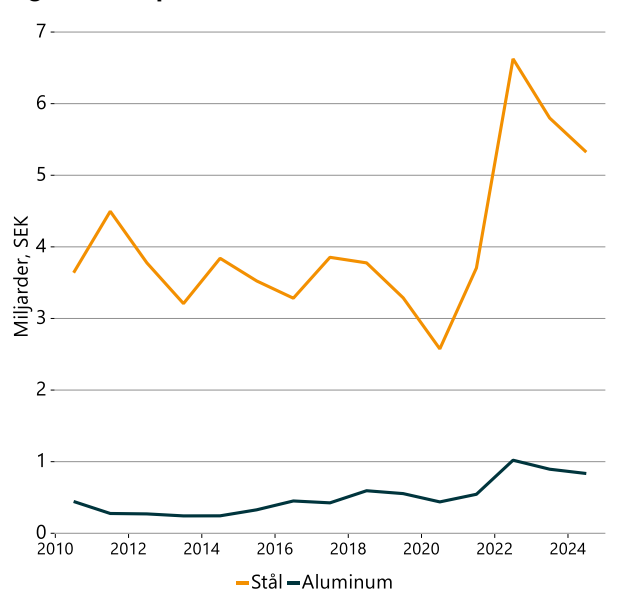
Tullar som införs av stora länder som USA kan vidare få en betydande inverkan på världsmarknadspriset genom att förändra den globala balansen mellan utbud och efterfrågan. Det resulterar ofta i lägre världsmarknadspriser, vilket drabbar exporterande länder.

Efterfrågan på basindustrins produkter kan alltså väntas dämpas dels av att handelskriget riskerar medföra en allmänt svagare ekonomisk utveckling, dels till följd av att tullar höjer importpriset på industrins exportvaror.

Figur 12: Exportandel stål och aluminium

Figur 13: Exportvärde av stål och aluminium

⁶ <https://www.kommerskollegium.se/importera--exportera/handla-utanfor-eu/handelskonflikten-usaeu/usas-hojda-tullar-pa-ovriga-varor/>

APPENDIX

Tabell 2: Basindustrins främsta handelspartners, export i miljarder SEK, 2024

	Basindustrin	Stål- och metallindustrin	Skogsindustrin	Andra icke-metalliska mineralprodukter	Gruvindustrin
Tyskland	57,1	23,2	25,0	1,1	7,7
Storbritannien	32,7	11,6	19,6	0,4	1,1
Norge	23	5,7	13,2	2,8	1,0
Finland	21,2	9,8	3,5	1,0	6,8
USA	20,5	8,1	11,5	0,6	0,2
Italien	18,4	8,2	10,1	0,1	0
Belgien	18,1	7,9	5,3	0,1	4,7
Nederländerna	16,6	2,3	10,6	0,2	3,3
Kina	16,4	6,5	8,6	0,3	0,9
Danmark	15,9	4,4	9,6	1,6	0
Polen	15,2	7,7	6,9	0,3	0,2
Kanada	12,4	12,0	0,3	0	0
Frankrike	9,9	3,7	5,9	0,3	0
Spanien	8,8	3,3	5,4	0,2	0
Indien	8,3	4,5	3,7	0,1	0
Turkiet	7,4	2,6	3,0	0	1,7
Egypten	6,3	0,1	4,4	0	1,8
Österrike	5,3	2,0	2,6	0,2	0,6
Japan	5,2	1,5	3,7	0,1	0
Saudiarabien	5,1	0,5	1,8	0,1	2,8
Summa (av ovan)	323,8	125,6	154,7	9,5	32,8
Total export	381	148	184	11,6	37,3

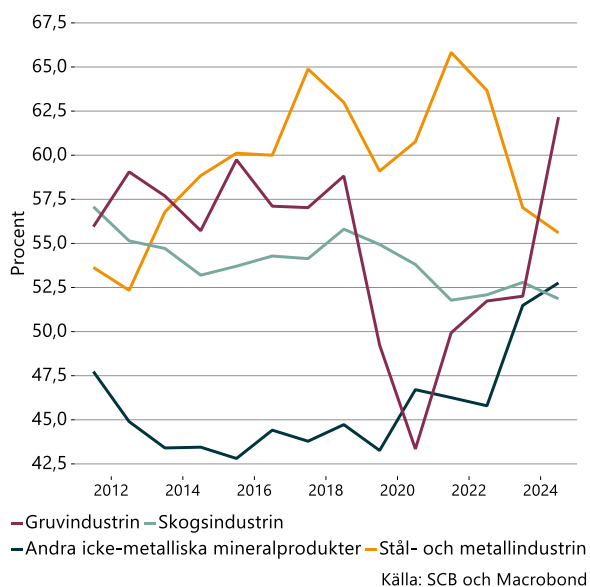
Tabell 3: Basindustrins främsta handelspartners, procent av exporten, 2024

	Basindustrin	Stål- och metallindustrin	Skogsindustrin	Andra icke-metalliska mineralprodukter	Gruvindustrin
Tyskland	15	15,7	13,6	9,5	20,6
Storbritannien	8,6	7,8	10,7	3,4	2,9
Norge	6,0	3,9	7,2	24,1	2,7
Finland	5,6	6,6	1,9	8,6	18,2
USA	5,4	5,5	6,3	5,2	0,6
Italien	4,8	5,5	5,5	0,9	0
Belgien	4,8	5,3	2,9	0,9	12,6
Nederländerna	4,4	1,6	5,8	1,7	8,8
Kina	4,3	4,4	4,7	2,6	2,4
Danmark	4,2	3,0	5,2	13,8	0
Polen	4,0	5,2	3,8	2,6	0,5
Kanada	3,3	8,1	0,2	0	0
Frankrike	2,6	2,5	3,2	2,6	0
Spanien	2,3	2,2	2,9	1,7	0
Indien	2,2	3,0	2,0	0,9	0
Turkiet	1,9	1,8	1,6	0	4,6
Egypten	1,7	0,1	2,4	0	4,8
Österrike	1,4	1,4	1,4	1,7	1,6
Japan	1,4	1,0	2,0	0,9	0
Saudiarabien	1,3	0,3	1,0	0,9	7,5
Procent (av ovan)	85,0	84,9	84,1	81,9	87,9

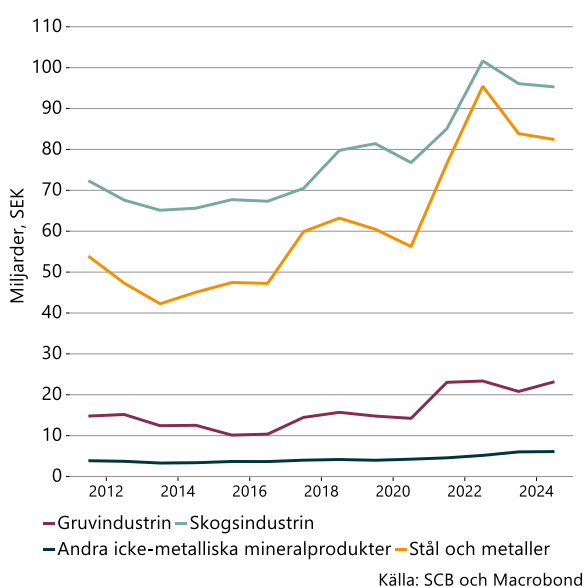
Anm: Basindustrins delar sätts i relation till dess totala export. Exempelvis Skogsindustrins export till Tyskland i förhållande till hela skogsindustrins export.

Exportandelar och exportvärde EU-27 respektive Kina

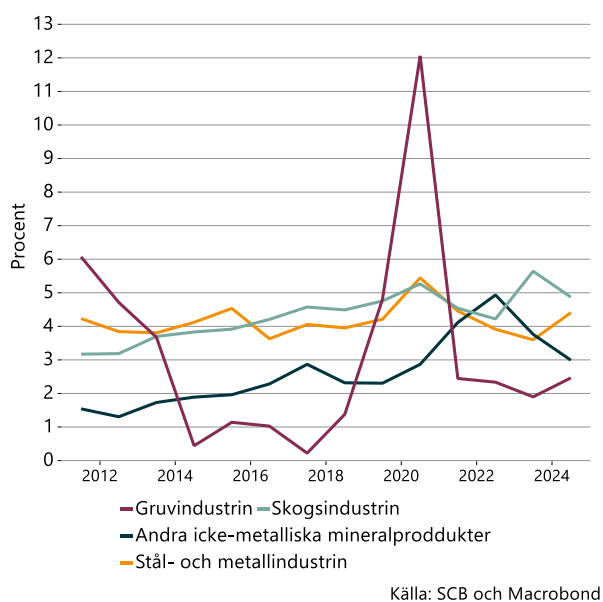
Figur 14: Exportandel till EU-27

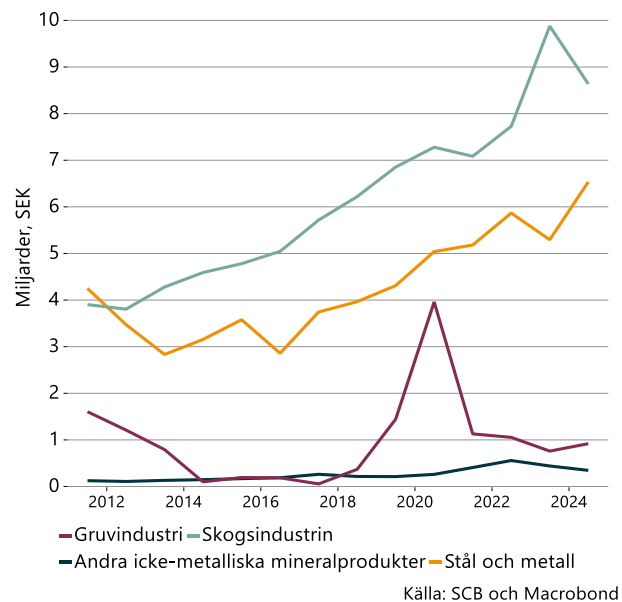
Figur 15: Exportvärde till EU-27

Figur 16: Exportandel till Kina

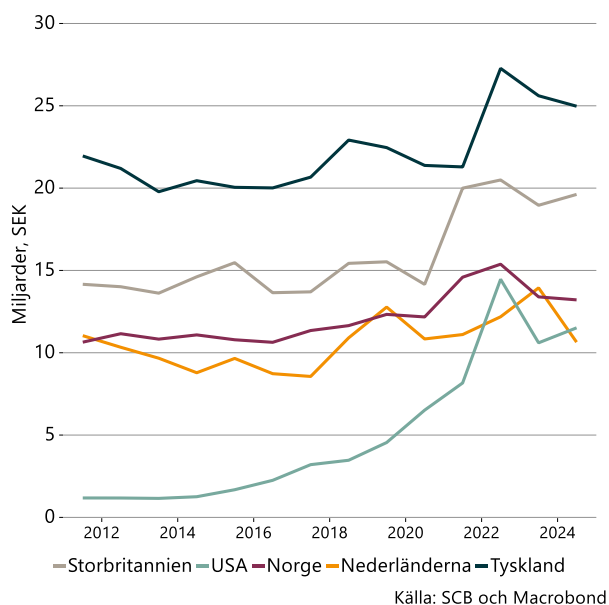

Figur 17: Exportvärde till Kina

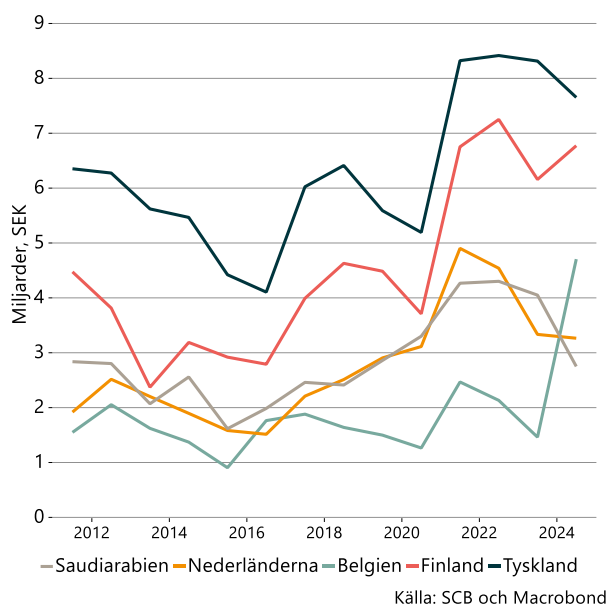

Fem största exportländerna inom respektive bransch

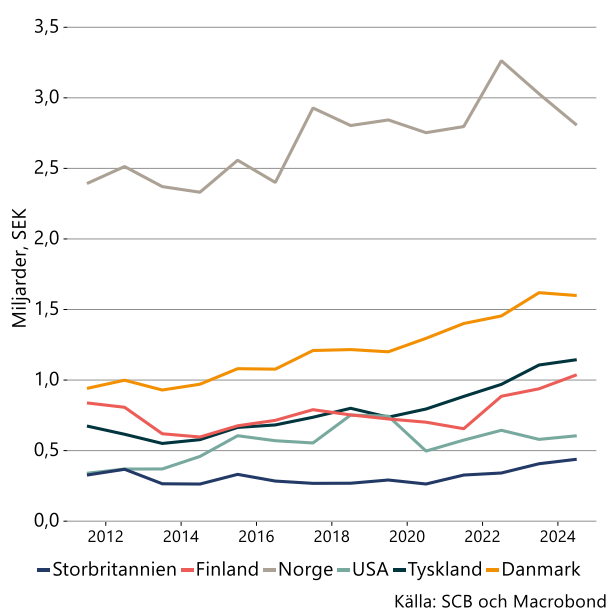
Figur 18: Skogsindustrin - exportvärde

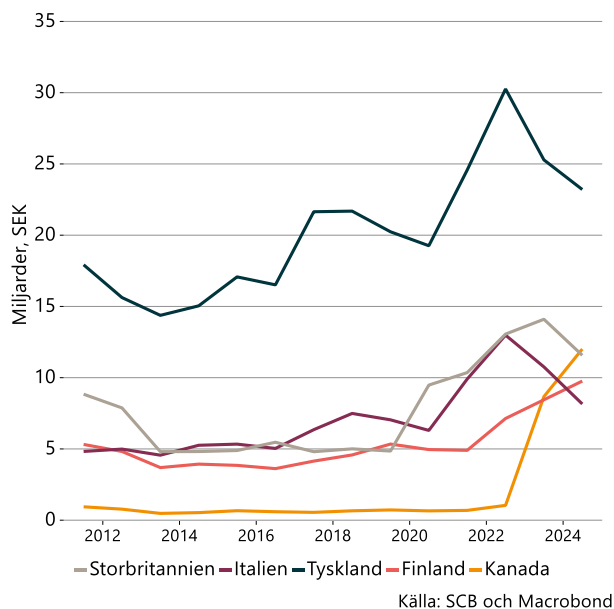
Figur 19: Gruvindustrin - exportvärde

Figur 20: Andra icke-met. mineralprodukter - exportvärde

Figur 21: Stål- och metallindustrin - exportvärde

Statistikkällor och exportstatistiken

Beräkningarna i denna rapport är gjorda med statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) utdraget från Macrobond. Den handelsdata som redovisas i figurerna avser Standard för svensk produktindelning efter näringsgren (SPIN). Detta är en statistisk standard för klassificering av produkter, både varor och tjänster, efter ursprung i produktionen. I SPIN länkas produkter till aktiviteter enligt näringsgrensindelningen SNI. De inkluderade SPIN-koderna är: B07 Metallmalmer, C16 Trä och varor av trä och kork (utom möbler), C17 Papper och pappersvaror, C23 Andra icke-metalliska mineraliska produkter, samt C24 Metaller. *Figur 12 och 13* är dock baserade på C24.1 stål och C24.42 aluminium.

Basindustrins branscher

Basindustrin är definierad till att omfatta följande branscher utifrån svensk näringsgrensindelning (SNI):

B05-09 Gruvindustrin är i denna rapport definierad som huvudgruppen B07, det vill säga branschen "utvinning av metallmalmer". Utifrån SCB:s definition omfattar branschen de verksamheter som utvinner naturfyndigheter av mineraler som förekommer i fast form, flytande form eller gasform. Utvinning kan ske med olika metoder, exempelvis gruv- eller markbrytning, ur källa, samt brytning på havs- eller sjöbotten. Branschen omfattar även verksamhet som syftar till att bereda det obearbetade materialet för försäljning, till exempel krossning, malning, tvättning, torkning, sortering, koncentrerings av malmer, kondensering av naturgas och agglomerering av fasta bränslen.

C16 Trävaruindustrin omfattar tillverkning av trävaror såsom sågat virke, kryssfäner, faner, träförpackningar, golvplattor, takstolar och monteringsfärdiga hus. Produktionsprocessen omfattar sågning, hyvling, profilering, laminering och montering av trävaror med början från trädet som sågas till stock eller sågat virke som i sin tur kan sågas ytterligare eller formas med hjälp av svarvar eller andra verktyg. Det sågade virket eller annat bearbetat trä kan därefter hyvlas eller slipas och sättas ihop till färdiga varor såsom träförpackningar.

C17 Massa- och pappersindustrin omfattar tillverkning av massa, papper och pappersvaror. Vid tillverkning av pappersmassa separeras cellulosa fibrerna från annan substans i ved, eller upplösning av och borttagning av bläck i returpapper och små mängder reagens blandas i för att förstärka bindningen av fibrerna. Vid tillverkning av papper matas pappersmassa ut på en finmaskig metalltrådsduk i rörelse så att ett kontinuerligt ark formas. Skogsindustrin i rapporten omfattar ett aggregat av C16 och C17.

C23 Andra icke-metalliska mineralprodukter omfattar tillverkningsaktiviteter som alla rör ett enda ämne av mineraliskt ursprung. Huvudgruppen omfattar tillverkning av glas och glasvaror, keramik, kakelplattor och tegelprodukter, samt cement och gips från råvara till färdig produkt. Tillverkningen av sten för byggnads- och prydnadsändamål och andra mineralprodukter ingår också i denna huvudgrupp.

C24 Stål- och metallindustrin omfattar de företag vars verksamhet bedriver smältning eller raffinering av järn och andra metaller från malm, tackjärn eller skrot. Industrin omfattar även de företag som tillverkar metallegeringar och superlegeringar genom att tillföra kemiska ämnen till rena metaller. Produkten av smältning och raffinering, vanligen i form av göt, används för valsning, dragning och strängpressning för att framställa plattor, plåt, band, stång, tråd, rör och ihåliga profiler. I smält form används metallerna även för att framställa gjutgods och andra basmetallvaror.